

II. § 10.

Ingen må handle som dommer i en sag, når han

- 1) selv er part i sagen eller er interesseret i dens udfald, eller, hvis det er en kriminel sag, er forurettet ved forbrydelsen;
- 2) har aflagt vidnesbyrd i sagen eller i en kriminel sag har handlet som anklager eller bisidder;
- 3) har handlet i sagen i den underordnede instans som dommer.

§ 11.

Når der iøvrigt foreligger sådanne omstændigheder, at der med føje kan rejses tvivl om en dommers upartiskhed, som f. eks. slægtskab med en af parterne eller den forurettede i en kriminel sag, afgør den samlede ret, om han bør vige sit sæde.

Spørgsmålet kan rejses såvel af parterne som af en af dommerne.

Det første af disse udkast svarer i principperne til den danske retsplejelovs §§ 60-62, medens det andet udkast afviger væsentligt fra disse bestemmelser ved aldrig at gøre slægtskab til absolut inhabilitetsgrund.

Når redaktionsudvalget ikke har ment uden videre at kunne foreslå regler svarende til de danske indført, skyldes det, at man har haft for øje, at for strenge inhabilitetsbestemmelser ville kunne medføre vanskeligheder ved udfindelse af egnede dommere og domsmænd.

Landsrådet har da også udtalt, at man måtte foretrække de mere smidige regler i det 2. udkast.

Retsplejeudvalget har imidlertid meget stærkt fremhævet det betænkelige i, at ægteskab og nært slægtskab ikke ubetinget betragtes som inhabilitetsgrund, og har henstillet, at man benytter det 1. udkast, dog med visse modifikationer.

Forslaget er affattet i overensstemmelse med retsplejeudvalgets indstilling.

Til § 12.

Det fastslås først i bestemmelsen, at hvervet som dommer må betragtes som borgerligt ombud.

Det må dog anses for påkrævet, at der i lighed med den danske retsplejelovs § 71 gøres visse undtagelser fra dette princip.

Det bestemmes derfor i § 12, at præster samt i visse tilfælde læger, sygeplejersker og fødselshjælpersker får adgang til at fragse sig hvervet som dommer.

Også for andre personer vil dommerhvervet kunne være særligt byrdefuldt. Det kan således tænkes, at ældre personer kan have vanskeligt ved at overkomme det med hver-

vet forbundne arbejde, og det kan navnlig også tænkes, at dommerhvervet hindrer en person i udøvelsen af sit erhverv.

Man har imidlertid under hensyn til, at det ofte vil kunne være vanskeligt at finde kvalificerede dommere, næret betænkelighed ved i sådanne tilfælde at hjemle krav på fritagelse, men anset det for rettest i stedet at give landsdommeren en vid, skønsmæssig adgang til at meddele fritagelse, når der foreligger omstændigheder, der gør hvervet særligt byrdefuldt for den pågældende.

Til §§ 13—16.

Der henvises til betænkningen pag. 111—113.

Til §§ 17—18.

Der henvises til betænkningen pag. 114—116.

Det bemærkes, at der udover de i § 17 nævnte opgaver vil blive pålagt politiet en række andre hverv, jfr. også herved betænkningen pag. 114 f. n. Det er imidlertid en selvfølge, at der ikke kræves lovhjælp til at pålægge politiet yderligere opgaver.

Man har anset det for påkrævet, at der gives mulighed for til hver polititjenestemand at knytte en medhjælper, der tænkes udvalgt blandt den i Grønland hjemmehørende befolkning, og som navnlig vil få til opgave at formidle kontakten mellem politiet og befolkningen og herunder at virke som tolk, ligesom disse medhjælpere, hvis de viser sig egnede, senere eventuelt vil kunne overtage hvervet som grønlandske polititjenestemænd.

Efter at lovudkastet har været forelagt landsrådene til betænkning, har man overvejet spørgsmålet om, hvorvidt rigsadvokaten bør være overordnet anklagemyndighed for Grønland. Ud fra den betragtning, at rigsadvokatens erfaringer og overblik med hensyn til almindelige anklagemæssige spørgsmål bør komme den grønlandske anklagemyndighed til gode, har man anset det for rigtigst at indføre en sådan ordning.

Med hensyn til de i § 18 omhandlede kommunefogeder henvises til § 20 i lov om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m.v. af 27. maj 1950.

Landsrådene har foreslået, at der til stk. 1 føjes ordene: „efter regler, der fastsættes af landshøvdingen“.

Statsministeriet må imidlertid holde for, at man ikke ved selve loven bør fastlægge, hvem der skal udfærdige sådanne generelle forskrifter.

Det er en selvfølge, at udsendelse af sådanne regler ikke vil ske uden forudgående forhandling med landshøvdingen.